

KAPITAALREMONT. Rahvusraamatukogu läheb remonti, järgmisel paaril aastal saab trükiseid laenata posti teel.

Raamatud viiakse ajutiselt pangahoonesse

REPORTAAŽ
UWE GNADENTEICH
ajakirjanik

Sel sügisel paneb mitmeks aastaks ukseid kinni Tõnismäel asuv Eesti Rahvusraamatukogu. Postimees käis hoones põhjaliku renoveerimise eelses tuuril.

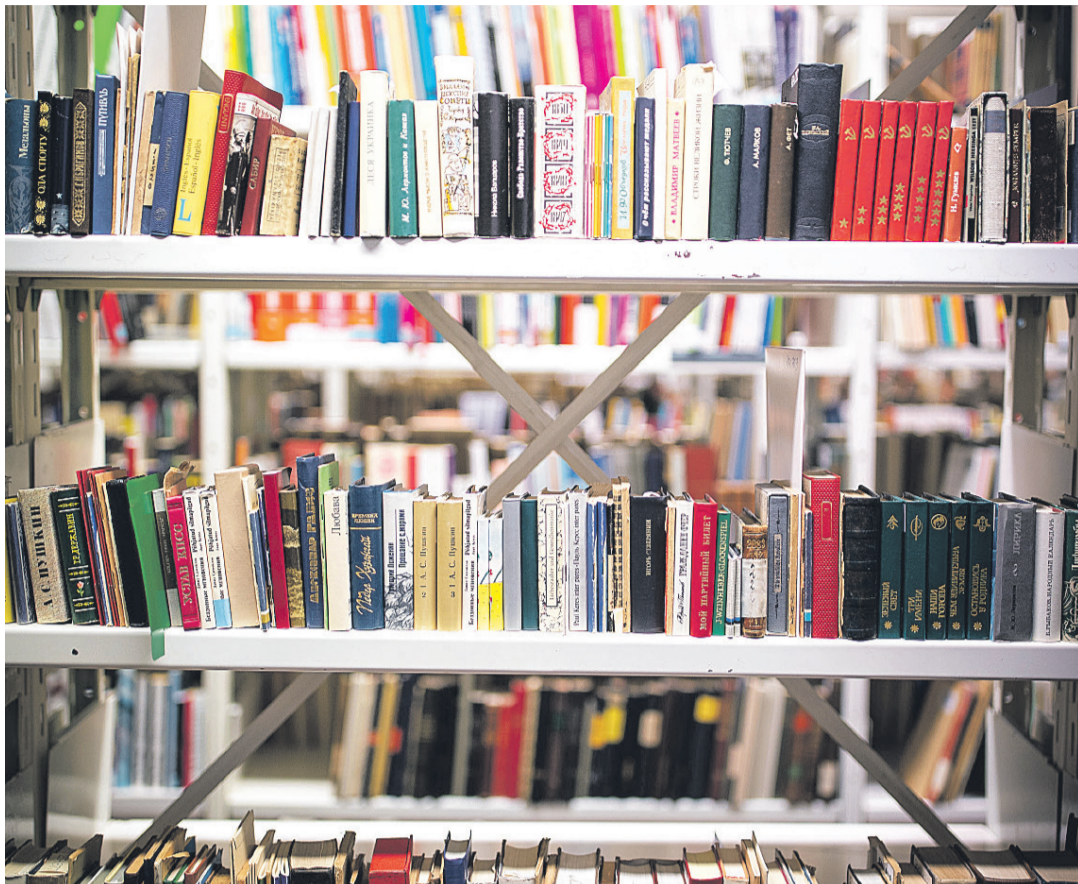
Kuigi tundub, nagu oleks rahvusraamatukogu seisnud Tõnismäel igavesti, pole see siiski nii. Veel 1980. aastate alguses olid seal eestiaegsete puumajadega tänavad, mis suurehitise nimel ohverdadi.

«Rahvusraamatukogu uue hoone projekti saamiseks tehti mitu arhitektuurikonkurssi, mis ühel või teisel põhjusel läbi kukkusid. Viimane konkurss korraldati 1982. aastal ja selle võitis Raine Karp. Aga see oli mõeldud Jaani Seegi alale, kus on maa all Härjapea jõgi, mis poleks lasknud maa-aluseid hoidlaid ehitada,» meenutas rahvusraamatukogu projektide juht Marta Hang.

Raamatukogu ei saanudki päris valmis

1982. ja 1983. aastal hakkasid levida jutud, et Tõnismäel on üks krunt, kuhu võiks midagi ehitada. Esialgu oli sinna planeeritud küll üks teine hoone – Estonia teatri uus maja –, aga lõpuks otsustati sinna ehitada rahvusraamatukogu. Kuna see oli juba neljas katse, enam konkurssi korraldama ei hakatud, vaid pakuti projekteerimisõigust kohe Raine Karbile, kes oli teinud nii linnahalli kui ka Sakala keskuse projekti. Ehitustöö algas 1985. ja lõppes 1993. aastal.

«Tegelikult see maja ju päris lõpuni valmis ei saanud ja sellepärast me täna siin olemegi. Kõik Raine Karbi ja sisearhitekt Sulev Vahtra ideed ei saanud kahjuks teoks,» ütles rahvusraamatukogu peadirektor Janne Andresoo. «Maja on kõigest 28 aastat vana, kuid juba vajab rekonstrueerimist. Põhjus ongi see, et see ehitati nõukogude ajal ja ehituskvaliteet oli tolele ajale vastav. Seina pandi seda materjali, mida pa-

Tulevikus on hoidlates lükkandriiulid, millega võidetakse juurde 40 protsenti pinda.

FOTOD: MADIS VELTMAN

Hoone sulgub 7-tunnise peoga

30. oktoobril lõpetatakse rahvusraamatukogu remondi ettevalmistused suure peoga, millele paneb muusikalise punkti dünaamiline trio: Kasar, Eplik, Pehk.

Vaid veel oktoobri eelviimasel päeval saab näha rekonstrueerimisees hoones rahvusraamatu-

kogu algupärasest interjööri ning sisu, milleni on ligi 30-aastase tegevusega jõutud. Lõpufestival algab 30. oktoobril kell 12 ja kestab kella 19ni.

Enne sulgemist on kavas hulk ekskursioone, hoone väärtusi saab avastada omal käel. Selleks on loodud vastav teejuht,

mis annab sissevaate, mis tulevikus mingil korral olema saab. Teejuhi leiab fuajees. Samuti kunstikaardi, mis viib külastaja maja peale kunsti avastama. Majas on ka siseterviserada ning saab mängida geopeistut.

Allikas: Eesti Rahvusraamatukogu

Rahvusraamatukogu keldris on hiiglasuured ventilatsioonitorud ja undavad masinad, millest mõni on töötanud maja valmimisest saadik.

«Kui viibite lugemisalal või kuskil tööruumides, siis tunnete, et õhk hakkab mingil hetkel otsa saama. Mõnikord jõuavad ka toi-

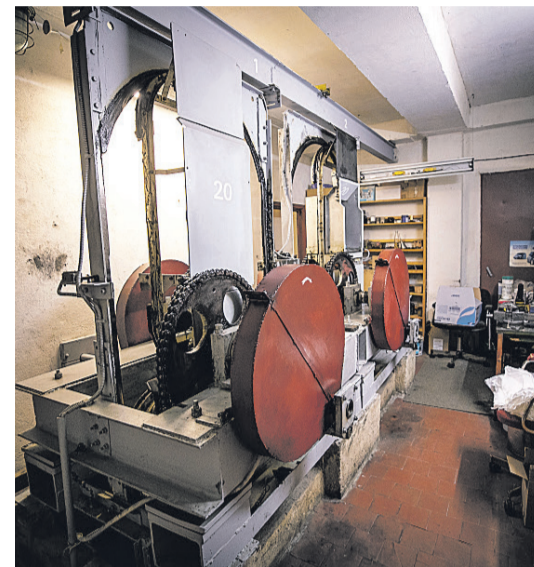
dulõhnad köögist fuajeesse. Ehituskvaliteet ei kannatanud tollal vähemalt tehnosüsteemide osas mingit kriitikat,» lisas Hang.

Pärast renoveerimist peab rahvusraamatukogusse ära maha võtma ka filmiarhiivi, mis asub praegu Ristiku tänaval kunagises vanglahoones. «Nemad saavad enda kätte terve Endla tänavapoolse korpuse, samuti suure osa meie juurdehitatavatest hoidlatest. Selleks et filmiarhiivi ainek publikuni viia, tuleb praeguse väikese konverentsisaali asemel uus ja paljude võimalustega kinosaal,» rääkis Andresoo.

Maja kelder varjab ka ruumi, mis on täis punaseid gaasiballoone. «Kui hoidlas tekib tulekõlle, siis lastakse sinna gaas, mis hakkab tuld kustutama. Balloonides on CO₂, mis loomulikult on inimesele väga ohtlik. Kui kustutusüsteem peaks rakenduma kas automaatselt või käsitsi ja mõni inime-

PIKEMALT LOE
POSTIMEES.EE

Renoveerimise käigus tehakse ka raamatukogu taga asuv amfiteater nii esinejaku kui publikusöbralikumaks.

Ainulaadne raamatulift, mis toimetab raamatuid keldris asuvatest hoidlatest ülemiste korruste lugemissaalidesse.

ne. «Kui hoidlas tekib tulekõlle, siis lastakse sinna gaas, mis hakkab tuld kustutama. Balloonides on CO₂, mis loomulikult on inimesele väga ohtlik. Kui kustutusüsteem peaks rakenduma kas automaatselt või käsitsi ja mõni inime-

ne on seal ruumides sees, siis on temaga lõpp,» lausus raamatukogu haldusosakonna juhataja Igor Šramov.

«Raamatulift on täiesti unikaalne. Kusagil mujal kogu

maailmas pole ühtegi sellist üles seatud. See on toodetud Nõukogude Liidus ning on algusest peale olnud kõrgelt kvaliteetne, et montöör peab kogu aeg kohal olema. See ulatub kõige alumiselt korrusest üles kaheksandale, kus on lugemissaalid, ja transpordib hoidlatest sinna raamatuid,» selgitas Andresoo.

Pärast renoveerimist pääsevad külastajad ka rahvusraamatukogu terrassidele. «Raine Karbi algne soov oli, et terrassil oleks kirsiaed, aga kahjuks kirsid ei pidanud siin kõrgel kõva tuule käes vastu. Võibolla mingi õige sordiga oleks see lõpuks õnnestunud, aga kui kirsipuud talvel omadega läbi läksid, siis loobuti katsetamisest,» rääkis peadirektor. Igal juhul on terrassidel tulevikus istumiskohad ja mõningane taimesestik ning seal saab kohvi juua ja avanevat vaadet nautida.

Igal juhul on terrassidel tulevikus istumiskohad ja seal saab kohvi juua ja avanevat vaadet nautida.

Eesti kõige kehvem erakond – valimistel 0,0 protsenti häältest

HENRY-LAUR ALLIK
ajakirjanik

Erakondadest sai kohalikel valimistel kõige kehvema tulemuse 2020. aasta 20. augustil asutatud Eesti Tulevikuerakond, saades üle riigi vaid 282 häält ehk 0,00048 protsenti kõikidest häältest. Nii erakonna liikmed kui ka konkurendid näevad selle taga liikmete killustatust, ebaselget visiooni ja vähest tahet poliitikat teha.

Tulevikuerakond, kes osales valimistel esimest korda, tekkis 2020. aasta augustis Elurikkuse Erakonna ja Eesti Vabaerakonna ühinemisel. 2019. aasta parlamendivalimistel jäid nii esimene neist kui ka riigikogus kaheksat kohta omavabaerakond alla poole kümnist – kumbki sai 1,2 protsenti häältest.

Kui möödunud aasta suvel kaks erakonda ühinesid, lubati tuua Eesti poliitikasse roheliselt mõtlevat ja kogukondi kaasavat muutust. Praegu on Tulevikuerakonnal 830 liiget, kuid KOVI valimised näitasid, et erakond on nõrk.

Tallinnas, Tartus ja Saaremaal vallas kokku kandideeris Tulevikuerakonnas kuus inimest, kes said kamba peale 282 häält. Vabariigi valimiskomisjoni statistikas läks see kirja 0,0 protsendina. Isegi üksikkandidaadid said üle riigi rohkem häält – 1772 ehk 0,3 protsenti.

Tulevikuerakonna juhi Lauri Tõnspoja sõnul otsustasid nad erakonna nimekirjas kandideerimise vabaks jätta, uskudes, et nii on võimalik liikmetel kohalikes omavalitsustes midagi ära teha.

«Kui teised erakonnad viskasid oma liikmeid välja selle eest, et nad läksid valimisliitudesse ja teistesse erakondadesse kandideerima, siis meie andsime tootlaste vabaduse, et otsustage ise, mis teile kasulik tundub,» selgitas Tõnspoe.

Erakonna nimekirjas oleks pidanud kandideerima rohkem kui kuus inimest, aga tehnilise vea tõttu ei registreeritud neid ära. Nii juhustes ka Tõnspoja endaga. Puudu jäi üks number.

«Selgus, et minu avaldusele ja juhatare avaldusele tuli lisada ka pingerida. Aga kui on üks kandidaat, siis mis ku-

Tulevikuerakond asutati 20. augustil 2020. Fotol vasakult paremale: Heiki Lill, Lauri Tõnspoe, Märt Läänemets ja Rainer Kuuba.

FOTO: HENRY-LAUR ALLIK

Kohalikud valimised

Eesti Tulevikuerakonna tulemused tänavustel KOVI valimistel

- **Lauri Klein** 106 häält, **Riina Eigi** 39, **Peeter Liinsoo** 26, **Erki Ennok** 24 – kõik Tallinn.
- **Urmus Heinaste** 58 häält – Tartu linn.
- **Jüri Lember** 29 häält – Saaremaa vald.

radi pingerida sinna esitada? Sellegipoisi leiti, et ei kvalifitseeru,» meenutas Tõnspoe.

Tema sõnul kandideeris hiljutistel valimistel Tulevikuerakonnast väljaspool ligi nelikümmend inimest, kellest seitse valiti ka volikogudesse.

Üks erakonna asutajaid ja kõneisik Heiki Lill kandideeris Tartus hoopis Eesti 200 nimekirjas, kuna tema hinnangul tegutses Tulevikuerakonna juhatus saamatult.

KOMMENTAAR Tulnuks tegutseda

MARTIN MÖLDER
Tartu Ülikooli
politoloog

Kohalike omavalitsuste valimistel oli Eesti Tulevikuerakonnal väljas kuus kandidaati. See näitab, et sümboolselt taheti poliitilises protsessis ikkagi osaleda, aga erakond kui organisatsioon või selle kohalikes omavalitsustes sama hästi kui puudub. Need 830 liiget

ei ole järelikult huvitatud poliitikas osalemisest.

Erakonnana paistab Tulevikuerakond äärmiselt nõrk ja ega see palju lootust ei väljas kuus kandidaati. See näitab, et sümboolselt taheti poliitilises protsessis ikkagi osaleda, aga erakond kui organisatsioon või selle kohalikes omavalitsustes sama hästi kui puudub. Need 830 liiget

Üks erakonna tuntumaid nägusid on Artur Talvik, kes aga neil valimistel üldse ei kandideerinud, sest on enda sõnul praegu poliitilisel dieedil.

«See, kuidas poliitikat teha, on natuke sogan. On üks seltskond, kes tahaks filosoofilises mõttes teistmoodi teha kui harjutud, teine seltskond jälle tahaks nii-öelda moodustada järjekordse partei, mis võitleks ühises partei reas,» rääkis Talvik. «Julgest asja teistmoodi teha on natuke vähe.»